

Izvešće s tribine „(Ne)racionalna upotreba benzodiazepina“

Katarina Gvozdanović^{1,2}

¹Nastavni zavod za javno zdravstvo "Dr. Andrija Štampar", Zagreb, Hrvatska

²Radna skupina SEKA, Hrvatsko društvo za medicinsku informatiku, Zagreb, Hrvatska

E-pošta: katarina.gvozdanovic@gmail.com; orcid.org/0000-0002-7943-3030

26. studenog 2024., u organizaciji Referentnog centra za farmakoepidemiologiju Ministarstva zdravstva, održana je farmakoepidemiološka tribina pod nazivom „(Ne)racionalna upotreba benzodiazepina“. Tribina je okupila sedamdesetak sudionika iz područja farmacije, psihijatrije i obiteljske medicine te pružila pregled aktualne prakse uporabe benzodiazepina u Hrvatskoj s posebnim naglaskom na trendove u propisivanju ove skupine lijekova u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Tribina je počela uvodnim predavanjem u kojem su doc. dr. sc. Andrija Štajduhar i dr. sc. Jakša Vukojević predstavili analizu gotovo 66 milijuna eRecepata za lijekove iz skupine benzodiazepina propisanih u Hrvatskoj u posljednjih 12 godina. Podatci su obrađeni programskim jezikom Python. Rezultati otkrivaju zabrinjavajući trend – čak 2,3 milijuna građana tijekom tog razdoblja dobilo je recept za benzodiazepine. Primijećen je trend rasta ukupnog broja recepata, a uočene su i znatne regionalne razlike u propisivanju. Iako su ovi lijekovi korisni u liječenju određenih stanja, česte nepravilnosti u njihovom propisivanju ukazuju na potrebu za boljim praćenjem i smjernicama za racionalnu uporabu.

Na okruglom stolu koji je uslijedio sudjelovali su izv. prof. dr. sc. Maja Ortner Hadžiabdić, mag. pharm. s Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Helena Orehovački, mag. pharm. iz Farmakološkog savjetovaništa Doma zdravlja Zagreb – Centar, Ino Kermc, dr. med., specijalist obiteljske medicine iz Doma zdravlja Zagreb - Centar i dr. sc. Jakša Vukojević, dr. med., specijalist psihijatrije iz Klinike za psihijatriju „Vrapče“. Raspravljali su rezultatima predstavljenog istraživanja, osobitostima prakse primjene ovih lijekova u različitim segmentima zdravstvenog sustava i glavnim preprekama u primjeni smjernica za racionalnu uporabu benzodiazepina. Identificirani su ključni problemi, kao što su dugotrajna primjena lijeka ili primjena lijeka bez odgovarajuće indikacije osobito za liječenje stanja koja bi trebala biti liječena antidepresivima te nedovoljna edukacija i svijest među zdravstvenim radnicima. U obiteljskoj medicini često se susreću s činjenicom da pacijenti dolaze nakon što su već počeli uzimati benzodiazepine koje su posudili od obitelji ili prijatelja, što dodatno komplicira proces procjene i liječenja.

Jedna od važnih tema bila je i uporaba benzodiazepina u domovima za starije osobe, gdje se često javljaju specifični izazovi. Stručnjaci su se osvrnuli na smjernice za propisivanje u ovoj skupini pacijenata te istaknuli potrebu za razvojem programa depreskripcije, koji bi smanjio rizik od zlouporabe i nuspojava. Raspravljalo se o uspješnim primjerima depreskripcije (postupnog smanjenja doza) benzodiazepina, koji su pokazali pozitivan učinak na kvalitetu života pacijenata, osobito kod starijih osoba. Program depreskripcije provodi se i u Farmakološkom savjetovaništu Doma zdravlja Zagreb – Centar kod pacijenata koji zatraže pomoć. Svi sudionici posebno su naglasili važnost suradnje između obiteljskih liječnika, psihijatarata i ljekarnika u osiguravanju odgovarajuće primjene ovih lijekova. Na kraju tribine dr. Tanja Ćorić predstavila je program Grada „Edukacija o racionalnoj upotrebi lijekova u domovima za starije osobe u Gradu Zagrebu“ koji će se provoditi tijekom 2025. godine u Zagrebu.